

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти**

«МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ»

Актуальні питання законодавства

24 квітня 2024 року

Біла Церква
2024

БОРОДАНЬ Є.А., студент

Науковий керівник – **ТЕРЕЩУК М. М.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИКО-ПРАВОВОЇ ДУМКИ АРАБСЬКОГО СХОДУ У СЕРЕДНЬОВІЧЧІ

Ця стаття досліджує політико-правові погляди і внесок відомих арабських філософів у середньовічному Арабському Сході, відомих своїми ідеями щодо розмежування релігійної та політичної влади, підтримки секулярної держави та прав людини.

Ключові слова: політико-правові погляди, релігійна влада, політична влада, середньовічний Арабський Схід.

Політико-правова думка середньовічного Арабського Сходу є складною і багатогранною, втілюючи в собі вплив ісламської релігії, традицій місцевих культур і вплив інших цивілізацій, з якими араби стикалися через торгівлю та війни.

Однією з головних особливостей політико-правової думки Арабського Сходу є вплив ісламського права, відомого як шаріат. Шаріат включає в себе не лише релігійні закони, але і правові принципи, що регулюють різні аспекти суспільного життя, включаючи права і обов'язки громадян, кримінальну відповідальність, сімейне право тощо. Шаріат став важливим елементом політичної та правової системи середньовічного Арабського Сходу.

У середньовіччі арабські землі були під владою ісламських каліфатів. Каліфат відіграв роль політичної і релігійної влади, втілюючи в собі концепцію об'єднання політичної і духовної влади. Ця концепція викликала розвиток теократичних ідеалів, де влада ісламського каліфата була визнана як влада, надана Богом.

В середньовіччі арабські мислителі активно обговорювали філософію та право. Такі філософи, як Аль-Фарабі, Авіценна та Аль-Газалі, розвивали ідеї про правосуддя, права людини та справедливість. Їхні праці внесли значний внесок у формування політико-правової думки Арабського Сходу.

Арабський Схід у середньовіччі був місцем, де зустрічалися різні культури, що призвело до культурного плюралізму. Це сприяло обміну ідеями і концепціями між різними культурами, що вплинуло на політико-правову думку регіону.

Окрім каліфатів, у середньовіччі арабські землі існували султанати та емірати, які також відігравали важливу роль у політичному та правовому житті регіону. Ці форми влади мали свої особливості у правовій системі, що відрізнялася від права, що було характерним для каліфатів.

Політико-правова думка Арабського Сходу також відображалася у суспільній організації та системах адміністрування, які забезпечували функціонування суспільства. Це включало в себе систему муніципалітетів, судові органи та інші інституції, які регулювали життя громадян.

Філософія Аль-Фарабі мала значний вплив на політико-правові позиції середньовічного Арабського Сходу. Він розвинув концепцію ідеальної держави, у якій керівництво повинно бути покладене на мудрого філософа-правителя. Він вважав, що цей правитель повинен бути мудрим і компетентним у філософії, здатним керувати суспільством відповідно до моральних і раціональних принципів. Аль-Фарабі вважав, що ідеальна держава повинна бути організована за принципом влади розумного правителя, який діє в інтересах загального добробуту і справедливості. Його політичні ідеї використовувались як основа для розвитку політичних інститутів та систем управління в середньовічному Арабському Сході.

Філософія Авіценни, також відомого як Ібн Сіна, відігравала важливу роль у формуванні політико-правових позицій у середньовічному Арабському Сході. Його праці стимулювали обговорення про правосуддя, права людини та справедливість у цьому

регіоні. Він розвинув ідею гармонії між релігійною та політичною владою, а також пропагував ідею важливості правової держави, яка б мала справедливую систему правосуддя і гарантувала права громадян. Авіценна також звертав увагу на необхідність розвитку системи законів, які були б підкріплені моральними принципами і сприяли б стабільності та розвитку суспільства. Його філософські праці стали важливим джерелом ідей для розвитку політичної теорії та правової системи в арабському світі середньовіччя.

Філософія Аль-Газалі відіграла важливу роль у формуванні політико-правових позицій у середньовічному Арабському Сході. Він підкреслював важливість моральних принципів у політичному управлінні та правосудді. Аль-Газалі підтримував ідею, що влада має бути підкорена вищим моральним стандартам і релігійним принципам. Він розвивав концепцію справедливого управління, в якому правителі мають діяти в інтересах справедливості та благополуччя свого народу. Також Аль-Газалі звертав увагу на важливість додержання прав людини і захисту їхніх свобод та прав в рамках суспільства. Його філософські праці сприяли розвитку концепцій справедливості, правової держави та гармонійного управління, які вплинули на політичні інституції та систему правосуддя в арабському світі середньовіччя.

Філософія Аверроеса, або Ібн Рушд, відіграла значну роль у формуванні політико-правових позицій у середньовічному Арабському Сході. Він був відомий своїм внеском у розвиток ідеї гармонії між релігійним та раціональним знанням. Аверроес підтримував ідею, що релігійна та політична влада повинні бути окремими, і не піддаватися абсолютному впливу одна на одну. Він пропагував концепцію секулярної держави, де політичні рішення базувалися б на раціональних принципах і знаннях, незалежно від релігійних доктрин. Аверроес також підтримував ідею прав людини та громадянських свобод, стверджуючи, що кожна людина має право на свободу вибору та індивідуальне самовизначення.

Отже, політико-правова думка Арабського Сходу у середньовіччі була складною сумішшю ісламських, культурних та філософських впливів, які визначали особливості правової системи та політичної організації регіону.

УДК 340.12

ЖДАНЮК А.Ю., студент

Науковий керівник – **ТЕРЕЩУК М. М.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

КОНЦЕПЦІЇ ПРАВОВИХ ВЧЕНЬ СЕРЕДНЬОВІЧНОГО ХРИСТІЯНСТВА

У середньовічному християнстві сформувалися важливі політико-правові вчення, що вплинули на розвиток європейського суспільства. Ці концепції базувалися на християнській теології та моралі і включали ідеї такі як теократія, божественне право королів, взаємозв'язок церковної та світської влади, ідея суспільної ієрархії, канонічне право та інші.

Ключові слова: середньовічне християнство, політико-правові вчення, теократія, божественне право королів, церковна влада, суспільна ієрархія, канонічне право, церковна доктрина.

Середньовічне християнство мало значний вплив на розвиток політико-правових вчень у Європі. Ця епоха в історії Християнського світу була відома великою владою та впливом католицької церкви, що зміцнювало свою авторитетність як надзвичайно важливий політичний та правовий учасник.

Середньовічне християнство розвивало концепцію теократії, де влада над країною поєднувалася з релігійною владою. Представники церкви виступали як впливові посередники між Богом і людьми, і їхні рішення мали авторитетне значення в суспільстві.

Церква розвивала теологічні концепції, які виправдовували владу правителів та їхні дії перед Богом. Такі концепції, як "божественне право королів" (ідея, що влада монарха є божественною легітимністю) та інші, стали важливими в ідентифікації та підтримці влади.

Шевченко Д.М., Мельник Л.М. Культура як зброя у процесі ведення інформаційної війни росії проти України.....	48
Щербина О.Є., Мельник В.О. Перспективи розвитку зеленого сільського туризму з урахуванням законодавчого середовища.....	50
Катаєв Я.Д., Обіюх Н.М. Державна реєстрація права на землю: проблеми та виклики сьогодення.....	52
Бородань Є.А., Терещук М.М. Особливості політико-правової думки арабського сходу у середньовіччі.....	54
Жданюк А.Ю., Терещук М.М. Концепції правових вчень середньовічного християнства.....	55
Паламарчук К.О., Терещук М.М. Права людини в умовах війни.....	57
Кириченко В.В., Сокиринська О.А. Роль кібербезпеки у російсько-українській війні.....	58